

1788 r.

Dzierżanowski ks. Ludwik

Carmen Christophoro Hilario
Srembek, episc. Plocensi

C A R M E N

CELSISSIMO ILLUSTRISSIMO EX-
CELLENTISSIMO, ET REVEREN-
DISSIMO

DOMINO

D, CHRISTOPHORO
HILARIO

à SŁUPÓW.

S Z E M B E K

EPISCOPO PLOCENSI.
DUCI PULTOVIENSI.

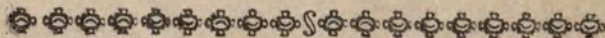
ORDINUM AQUILÆ ALBÆ & S.
STANISLAI EQUITI.

SACRO NATALIUM DIE

à LUDOVICO DZIERŻANOWSKI

PRESBYTERO DIÆCESIS PLOCENSIS.

O B L A T U M.

1 7 8 8.

L. RADOMINSKI.

F Ervida bella cano, dubiam fortemque duelli
Læticiam festivam inter, mæstum atque dolorem;
Cujus origo, quietæ pacis amicus, & Auctor.
Christophorus fuerat, dulci quò Placia gaudet
Præfule, decretò demum rationis, utrinquè

Pacem initam, variosquè animos, post jurgia, longas
Et lites, stabili sociatos fœdere tandem.

Phæbe fave captis, pro sacro culmine Cyrrhæ;

Perfacili fuisse modò, quin carmina possem. =

Cernens, quam ignavum corrumpant otia corpus,

Tempora sint quamvis placidæ concessa quieti,

Dum relego tacitus mecum monumenta perennis

Famæ, quæ non imber edax, nec longa dierum

Consumet series, pretioso quippe labore

Perfectum Ciceronis opus, Musasque canentes

Demiror, placidoquè effictas murmure voces

Castalii fontis, sacri nemorisvè susurros;

Ecce mihi á longè gemitus lachrymabilis, aures

Obstrepat, & facilis flecti geminando dolorem,

Sylva fremit, repletquè suis singultibûs auras.

Obstupui, steteruntquè comæ, vox faucibus hæsit,

Et gelidus pavor ossa quatit, partesquè per omnes

Volvo oculos, quæ sit gemitûs ignarus origo,

Cujus? & unde sonet? casu pariliquè locatus

Lâomedontiades Heros Patria exul ab Urbe

Ac olim fuerat, gressum dum forte regente

Incidit in tumultum, (latuit Polidorus in illo

Tro-

Troianus, quondam jaculis confixus acutis)
Audiit, & tacitas voces, gemitusque sepulti.
Multa movens animo, pavidus, tremulusque manebam;
Exitus ut scirem tandem quinam fuisset.
Cum subito è sylvis macie confecta supremâ
Ignoti nova forma viri, miserandaque cultu,
Procedit gressu dubio, per colla capillis
Haud comptè passis, ^{et} falso — flumine ubertim
Liventes perfusa genas, suspiria ducens,
Et crebro ingeminans fociis singultibus. Heus! Heus!
Contremui, retroque pedem, lumenque reflecto,
Devitoque hominem propius me tendit at ille,
Exprobrat atque fugam, nostris tu fletibus (inquit)
Tangeris haudquidquam? non te suspiria? planctus?
Nonque movent lachrymæ profusæ flumine largo?
Durè nimis, nimiumque ferox! quæ te horrida rupes?
Quæ cautes genuère satum? Te quæro? quid ergo
Conspectum refugis? dixit: rursusque gemebat,
Substo; & deposita tandem formidine, quæro,
Quis sit? quid doleat? tandem a me quidvè reposcat?
Est mihi conveniens nomen, (tunc ille reponit
Respondetque rei) Genitrix natura dolorem

Me

Me voluit, sed quid juvat hæc mea nomina nôsse?
Quid doleam, o scires utinam! nec plura locutus;
Impedit luctus vocem, crebrique gementis
Singultus, tristi complerunt æra planctu.
Ast ego merentis tactus singultibus, omnis
Ignarusque rei, fontem cupidusque doloris
Noscere, secretum (verbis his hortor) hic omne
Evolvat, vulgetque palam; jam arcana reclude,
Et tandem ignaro causam tui pande doloris,
Vis tibi compatiar? celas me arcana quid ergo?
Suspensumque tenes fare eia, cupido sciendi
Est ignara moræ, tibimet fors displicet ipsi.
Ille nihil, præterquam imò suspiria corde
Et salsam volvit lachrymam, Urgeo, fletibus eja
Pone modum, evolvas, flebo, comitemque dolori
Me fidum jungam, lassum fletuque levabo
Ipse dolore meo; placuit sibi prona voluntas,
Gratum restatusque animum, sic talia fari,
Vocibus innectens luctum; En tibi nuntius adsum
Tristis & infelix, vehemens ræa verba coercet,
Refrænatque dolor, gemitus crebèrque loquelam
Obruit & linguam lachrymæ retinacula tardant.

Eloquar? an fileam? votis felicibus ecce

Christophori, Sacrorum nempè Antistitis Almè

Annua lux remeat, cuncti sua gaudia pandunt,

Et sua Pontifici venerando vota reponunt.

Te sibi devinctum cum tu benè noveris ipse,

Qui potis est igitur linguam sua verba relinquat?

Et velut ingratum te nunc tua facta loquantur?

At timor officio fungi vetat ipse quietò,

Adde, quod innumeris maneat constrictus habenis

Quæ remouent mentem, pateant munimina cordis?

Carmina proveniunt animò deducta serendò,

Te variis miserum fors casibus urget,

Carmina secessum scribentis, & otia quærun;

Tu medios etiamnum inter versaris Alumnos.

En igitur causam, en fontem, fomitemque doloris,

Hoc doleo, hoc unum me angit, gemitusquè amarasquè

Eruit hoc lachrymas, luctus sed verba recidit.

Nec rursus, paulò post sed conversus & ad me

Deindè, memor fueris promissi, fle quoquè mecum,

Nectibus & lassum comitare, leuaquè dolorem

Tu ipse dolore meum, luctu cor deficit in me.

Dixit: & accedens propius, cor pulsatur, ut illi

Quam

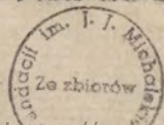
Quam primum pateat rûpto munimine claustrî.
Exit amor, referatquè aditum, pronusquè dolorem
Excipit, hospitium præbet, quinimo supremum
Committit regimen, tetigit vix limina cordis,
Se regem Dominumquè dolor proclamat, & illud
Occupat ingenti fastu, obsessa arcequè, totum
Me regit, atque suo totum pro velle gubernat;]
Servitus ista nimis dulcis, nimiumquè beata
Est fore visa mihi, quod caro Authore fuisset.
Flere jubet, volvo lachrymas, suspiria corde
Ducere, duco, imò & gemitus de pectore fundo,
Sæpius has iterans voces mihi plurimum amaras;
O dolor! o nimium m'hi fata invisa dolenti!
Nil superest tandem, tristis dolor ipse remansit.
Clamor ad interea festus; clangorquè tubarum,
Insolitumquè fremit murmur, resonabilis echo
Æthera sublimis tangit, vocesquè canoræ
Svavisonum carmen modulantur, & hymnifer aures
Demulcet, pulsatquè lyram Phæbi æmulus almi.
Attulit ast nullum mærenti musica cordi
Lenimen, placuerè parum modulamina vocum,
Profuit haudquidquam cantus Cytharæquè loquacis

Svavisonus gemitus, gemitum non pressit amarum;
Non lachrymas paravit hymen, non flumina noster
Fundere amara oculus tandem cessavit uterque
Prodigus in luctum; Interea, lætantibus aures
Jam facilis fortasse darem, sonituque canoro,
Sed dolor obturat (fectorum nescius) aures,
Tristibus impendens omnes nisi luctibus horas:
Displicet imparitas, varius sibi displicet, atque
Diversusque animus, svavis naturaque tota
Lætitiæ apparet mærenti insulsa dolori.
Nunquam se Thetidi junxit Vulcanus amico
Fædere, non Eurus Borææ, non cerva leoni.
Ecce tibi tandem levibus jam apparet in auris
Nympha rosæ similis, narcysii quæ æmula casti,
Castis Nympharum turbis circumundique septa.
Lætitiæ agnovi festam fore protinus illam,
Pulchrius haud texit vestitum Chloris odorum,
Quò sua prata nitent, quamvis pulcherrimus ille,
Ac illam naturæ parens circumundique formâ
Induit, & svavi totam perfudit honore,
Tota nitet facies, ridet frons nescia sulci,
Nescit aquas lumen, gemitum non pectus amarum;

Cæsaries palando fremit, gratèquè per ora
Ver splendet placidum, viridi de flore coronant
Serta caput, Phrygiumvè decus post terga renidet.
Omnia festivo apparent fore consona plausû?
Hæc properans ad me, lætum pæana per auras
Occinit, argutæ svavi modulamine vocis,
Tum reliquæ dulcis cytharæ plectriquè; tubæquè;
Principis argutæ sociant modulamina voci.
Perquè Polos resonant, complent ac omnia plausu,
Non secus, ac hyblæ volucres strepitantibûs alis
Egressæ domibûs, matrem comitantur amatam,
Perquè volant campos, & dulcia pabula rostris
Melito de flore legunt, vicinaquè grato
Murmurè, melle graves Mæandri littora complent.
Vel sicut àeriæ volucres post nubila tandem
Postquè minas cæli, rursus jam sole reducto
Textilibûs nidis ausæ prodire, paternos
Pertæsequè lares, lutò factosve Penates
Lætantur; quatiuntquè auras strepitantibûs alis,
Aligerò, Matrisque legunt vestigia gressu.
Et postquam propius steterat demissa per auras.
Nostrum ponè latus, lætas has promere veves;

En felix adsum fausti tibi nuntia fati.
Cum autem conspexit contractæ nubila frontis,
Suffusas livore genas, suspiria corde
Ducentem, obstupuit, tanti causamquæ doloris
Educam latebris, poscit, tum talibus ad me:
Sume animos, nec te vesano trade dolori;
Non ego disiteor, tibi certè plurima causam
Tristitiæ parere, aut non aspernabere dictis.
Passibus ambiguis fortuna volubilis errat;
Alternis redeunt vicibus gemitusquæ, cachinni,
Luctibus in mediis nascuntur gaudia, fatis
Sic placitum; nuper terram qui fidit arathrò,
En hodie magnis dat jura Quiritibus ille,
Et juga quæ tauris jam fessis; fessus arator
Demerat, imponit Gabiis, Curibusquæ gerenda,
Adspicit ex altis opulentum Phosphorus idem,
Quem viderat tenuem, atquæ inopem rerum, Hesperus olim.
Hinc licet innumertis agitent te fata periculis,
Macte animo, idquæ tibi celsa sit mente repostam,
Quod vidua est virtus, quam non patientia firmat.
Pone modum lachrimis igitur, mentemquæ serenam
Induc, grande nefas, vultus tunc lamere acerbos,

Cum

Cum videas cunctorum animis exesse dolorem;
Quin potius festo resonantia pectora plausu.
Quod verò meritis videaris Præfulis impar
Laudibus ornandis, minimè id te terreat, inquam,
Illum devincit fastosæ gloria laudis,
Qui Studiò laudem, dubiosquè exposcit honores,
Ast quem fama satis dudùm toti extulit orbi,
Ut quoquè Roma suos Ei delegarit honores,
Hunc laudum titulis quisquis celebrare laborat,
Unum est, ac vellet Phæbi monstrare nitorem.
Non igitur laudes, sed votum promere fas est
Illud ego Pastori, & Duci summa merenti
Ipsa parabo tuo, carmen læcumquè sonora
Voce canam, sociaquè tubæ modulamina jungam,
Nestoreos vivat felix Antistes in annos;
Ad nutum Superi cuncta ejus vota secudent
Te nullis unquam fatis agitetur iniquis;
Nam pede inoffenso spatium decurrere vitæ
Dignus, quem clarum clarè sua facta loquuntur.
Vix ea vox patulas pervenit amoris ad aures,
Protinus exsiliit, referat munimina cordis
Exit in amplexum, atquè his tandem vocibus ultrò

Per.

Perplacide compellat eam, gratumque salutar;
O salve, salve, felicitis nuntia fati!
Cor patet en nostrum hic hic eja exerce triumphos;
Ast ubi lætitiã festam conspexit amarus
Introjisse dolor, tota vi protinus illam
Arcet ab ingressu, paribûs — virtutibûs illa
Restitit ingenti nisu, conata vicissim
Pellere, & exiliò adversum multare dolorem.
Jus proprium ille citat, verum citat illa suummet,
Ille sibi nostrum mavult cor, vendicat illa,
Est pariter victor, pariterquè est victus uterquè
Cumquè diu exercet magnas discordia lites,
Ancipiti succensus amor dulcedine rerum,
Nunc modò lætitiã vellet, nunc porrò dolorem,
Hæredem stabilem cordis, dominumquè potentem,
Atquè animam nunc huc celerem, nunc dividit illic,
In partesquè rapit varias, perquè omnia versat,
Atquè bilanx veluti partes se librat in omnes;
Vel certè in bivio sistens Peregrinus, in oras
Ignotas veniens, dubius stat, & anxius hæret,
Suspendumquè tenet passum; tum talibûs inquit:
Quis mihi nunc animus, quæ sit sententiã menti!

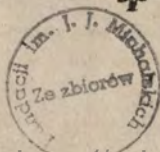
Scia

Scit qui corda videt; Planè æquum cordis habetie.
Jus idemquè mei, faveo propensus utriquè,
Atque proin nuto nostrum cor debeat utri
Cedere? quis potior vestrum? quis jure secundus?
At, quodsi mea danda placent consilia vobis,
Rumpite jam tandem lites, Rationis & omnem
Linquire Judicio causam, concessa potestas
Est illi suprema, supremo a Judice rerum,
Quippe Deo; Placuitvè statim consilium amoris, *
Contendunt celeri passu rationis ad arcem.
Arx, circumest muris, silvis circumdiquè septa,
Et super excelso sublimis monte locata.
Lucida crystallus quâ splendent atquè fenestræ,
Portaquè formosum columen, turrestque superbæ
Ingens conciliant robur simul atque decorem.
Hanc sibi plus caram Ratio, sedemquè quietam
Hic sibi defixit, litesquè hic rumpere sœvit
Robore judicii, Judex decernere & æquum,
Huc veniunt; cultu observato, & judice proho
Exponunt causas dubias sua juraquè ponunt,

Ju-

* *Descriptio sedis animæ quæ juxta communem recentiorum sententiam refidet in parte callosa cerebri*

judiciumquè petunt; olim ac divina Propage
Pallas, Juno Venusque, foret pulcherrima quænatæ,
Judicium Paridis, succensa cupidine pomi.
Audiit; & postquam Judex multum hæsitat, atquè
Discutit ingenti causas utrasquè labore,
Illasquè agnoscit pariles, confurgit ab alto;
Talibûs & fatur: Sedi Arbitræ, atquè labore
Rimabar causas, mea nunc decreta revelo.
Lætitia siquidem quando hic sunt omnia plena
Auspiciis, festusque assultat vocibus æther,
Indignum est sanè jungantur tristia lætis;
Cede loco vesane dolor, tantisper & illum
Lætitia manda, fas est cor occupet illa,
Decretum placuit, lites omnesquè sopita
Lætitiam festivam inter mæstum atquè dolorem;

F

XVIII. 1. 914